

Arbetsförmedlingens återrapportering 2018

Arbetsförmedlingens arbete med
Jobsprånget

© Arbetsförmedlingen
Författare: Rebeccah Kaufmann
Datum: 2019-02-22
Diarienummer: Af-2018/0030 0947

Arbetsförmedlingens arbete med Jobbsprånget

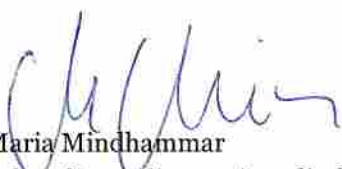
Uppdraget i Arbetsförmedlingens regleringsbrev 2018:

17. Jobbsprånget

Arbetsförmedlingen ska redovisa hur myndigheten arbetar, och avser att arbeta framöver, med Jobbsprånget.

Redovisningen ska lämnas till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 22 februari 2019.

Beslut i detta ärende har fattats av överdirektör Maria Mindhammar. Ärendet har föredragits av Rebeccah Kaufmann, avdelningen Samordning och uppföljning - arbetssökande. I den slutliga handläggningen har avdelningschef för avdelningen Samordning och uppföljning - arbetssökande, Rikard Lingström, samt enhetschef för enheten Hitta jobb, Pernilla Kling, deltagit.

Maria Mindhammar
Arbetsförmedlingens överdirektör

Rebeccah Kaufmann

Utredare
Avdelningen Samordning och
uppföljning - arbetssökande

Innehåll

Arbetsförmedlingens arbete med Jobbsprånget.....	3
1 Sammanfattning.....	6
2 Inledning	6
2.1 Rapportens disposition.....	7
3 Hur Arbetsförmedlingens arbetar med Jobbsprånget i dag.....	7
3.1 Praktik genom Arbetsförmedlingen.....	7
3.2 Praktik genom Jobbsprånget	8
3.3 Samarbetet med IVA.....	9
3.3.1 Exempel på samarbete: Rekrytering sommaren 2018.....	9
4 Hur Arbetsförmedlingen avser att arbeta med Jobbsprånget framöver	10

1 Sammanfattning

Arbetsförmedlingen har i regleringsbrevet för 2018 fått i uppdrag av regeringen att redovisa hur myndigheten arbetar och avser arbeta framöver med Jobbsprånget.

Jobbsprånget är ett praktikprogram för nyanlända som drivs av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, i samarbete med Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen och IVA arbetar tillsammans för att kunna föra samman de arbetsgivare som erbjuder praktikplatser genom Jobbsprånget med nyanlända arbetssökande som har relevant utbildning och bakgrund. Arbetsförmedlingens del i samarbetet består i huvudsak av matchning, kontroll av kandidaterna som söker till praktikprogrammet, och administration av praktikbeslut.

Framöver avser Arbetsförmedlingen att fortsätta det nuvarande samarbetet med IVA för att kunna matcha relevanta arbetssökande till Jobbsprånget. IVA har för avsikt att utöka antalet praktikplatser per år till 1 000 över de närmsta två eller tre åren. För att lyckas med det är de beroende av att nyanlända med relevant bakgrund söker till programmet och att Arbetsförmedlingen kan bevilja praktik för dem. En utmaning som Arbetsförmedlingen ser är förändringar i myndighetens anslag.

2 Inledning

Arbetsförmedlingen har i regleringsbrevet för 2018 fått i uppdrag av regeringen att redovisa hur myndigheten arbetar och avser arbeta framöver med Jobbsprånget.

Jobbsprånget är ett praktikprogram för nyanlända som drivs av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, i samarbete med Arbetsförmedlingen. Praktikprogrammet är nationellt och syftar till att skapa möjligheter för nyanlända akademiker inom främst ingenjörsvetenskap, naturvetenskap, arkitektur och ekonomi att snabbare etablera sig på arbetsmarknaden. Samtidigt tillgängliggör programmet kompetens för arbetsgivare inom dessa branscher.

Jobbsprånget är ett framgångsrikt sätt att introducera nyanlända akademiker till den svenska arbetsmarknaden på deras yrkesnivå. Enligt IVA:s statistik kommer i genomsnitt 7 av 10 i arbete efter avslutad praktik. Sedan start fram till och med våren 2018 har ungefär 300 personer deltagit i praktik, varav 39 procent varit kvinnliga deltagare och 61 procent manliga.¹ IVA:s undersökningar visar att arbetsgivare som deltar i Jobbsprånget uppger att de ökat sin kunskap och förståelse för den kompetens som finns hos målgruppen.² Arbetsförmedlingen har ingen egen statistik över Jobbsprånget, i och med att insatsen administreras på samma sätt som övrig arbetspraktik.

¹ Uppgifter från IVA

² Uppgifter från IVA

Praktikprogrammet startade i slutet av 2015 med medel från Arbetsmarknadsdepartementet. Från och med 2016 finansierades programmet med medel från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, och sedan 2018 är det även finansierat med medel från Näringsdepartementet som tilldelas IVA via Tillväxtverket.

2.1 Rapportens disposition

Uppdraget i regleringsbrevet är uppdelat i två frågor—hur arbetar Arbetsförmedlingen med Jobbsprånget i dag, och hur avser Arbetsförmedlingen att arbeta med Jobbsprånget framöver? Rapporten svarar på dessa två frågeställningar i följande två kapitel:

Kapitel 3. *Hur Arbetsförmedlingen arbetar med Jobbsprånget i dag* beskriver arbetspraktik som insats och hur samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och IVA sett ut från den avsiktsförklaring som skrevs under i augusti 2016 fram till december 2018.

Kapitel 4. *Hur Arbetsförmedlingen avser att arbeta med Jobbsprånget framöver* redogör för hur myndigheten ser på samarbetet kring Jobbsprånget under de närmsta åren.

3 Hur Arbetsförmedlingens arbetar med Jobbsprånget i dag

3.1 Praktik genom Arbetsförmedlingen

Arbetspraktik, härefter kallad praktik, är en insats Arbetsförmedlingen använder för att stärka individers möjligheter att få ett arbete.³ Praktik kan bland annat bidra till yrkesorientering, arbetslivserfarenhet och stärka yrkeskompetensen. Praktik kan även bidra till kontakter och ett nätverk för de arbetssökande som har begränsad erfarenhet från svensk arbetsmarknad. Praktik kan motsvara individens yrkesnivå, men kan också ske på annan nivå när huvudsyftet exempelvis är yrkesorientering eller att utveckla svenska. Särskilt betydelsefull kan praktik vara för nyanlända eftersom det kan innebära en första kontakt med arbetsmarknaden i Sverige.

Praktik är en insats som kan erbjudas både som ett fristående program och som en insats inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin, etableringsprogrammet eller jobbgarantin för ungdomar. Praktik finns även som inslag i upphandlade tjänster och kallas då arbetsplatsförlagt lärande. Sådana inslag finns exempelvis i Korta vägen—en förberedande utbildning för nyanlända akademiker.

Ofta sköts matchningen mellan praktikanordnaren och den arbetssökande av Arbetsförmedlingen. Både Arbetsförmedlingen och den arbetssökande kan ta initiativ till att ordna praktik och hitta en arbetsplats som har möjlighet att ta emot en praktikant. Även en arbetsgivare kan ta initiativ till praktik. Vid arbetsplatsförlagt lärande som kan

³ Enligt 14 § i Förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program

vara ett inslag i en upphandlad utbildning ansvarar leverantören för att matcha deltagarna mot relevanta platser hos arbetsgivare.

Alla anvisningar till praktik som Arbetsförmedlingen gör föregås dels av en arbetsmarknadspolitisk bedömning om huruvida praktiken kan föra individen närmare ett arbete, och dels av en överenskommelse mellan parterna—den arbetssökande, praktikanordnaren och Arbetsförmedlingen. Praktikanordnaren kontrolleras av Arbetsförmedlingen och relevant arbetstagarorganisation bereds möjlighet att uttala sig om praktiken innan den inleds.⁴

3.2 Praktik genom Jobbsprånget

Praktik genom Jobbsprånget skiljer sig från andra praktikinsatser som Arbetsförmedlingen administrerar. Inom Jobbsprånget motsvarar praktiken den enskilde individens utbildningsnivå, vilket kan vara en bidragande faktor till att så många som 7 av 10 går vidare till anställning efter avslutad praktik.

Jobbsprånget skiljer sig också på det sättet att det inte är Arbetsförmedlingen eller den arbetssökande som undersöker möjlighet till praktik på en arbetsplats. Det är istället en annan aktör, IVA, som söker upp arbetsgivare och praktikanter och ordnar praktikplatser. Arbetsförmedlingens roll i matchningen blir i huvudsak att identifiera kandidater som motsvarar de krav som Jobbsprånget ställer och som skulle gagnas av en praktik inom de områden som Jobbsprånget erbjuder, och informera dem om möjligheten att ansöka.

De arbetssökande söker själva till insatsen via jobbspranget.se, en matchningsportal som IVA driver. För att förenkla urvalet av kandidater, ber IVA kandidaterna om ett samtycke som tillåter dem att dela personuppgifter med Arbetsförmedlingen och ta del av uppgifter om huruvida personen är behörig till att ta del av praktik. Detta samtycke inhämtas digitalt vid ansökan, och har tagits fram av IVA i samarbete med Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen meddelar IVA vilka kandidater som uppfyller villkoren för att kunna ta del av praktik som en arbetsmarknadspolitisk insats. De kandidaterna markerar sedan IVA i matchningsportalen så att arbetsgivarna kan se vilka kandidater som kan gå vidare i urvalet för att tillsätta praktikplatserna.

När arbetsgivarna intervjuat och valt de kandidater de vill ska påbörja praktik hos dem, ingår de i en överenskommelse om praktik tillsammans med den arbetssökande och Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen administrerar praktikbeslutet på samma sätt som övriga praktikbeslut och utgår alltid ifrån en individuell arbetsmarknadspolitisk bedömning.

Arbetsförmedlingen följer upp praktiken med deltagaren och arbetsgivaren precis som vid andra praktikbeslut. IVA följer upp praktiken både med deltagaren och med arbetsgivaren.

⁴ I enlighet med Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

3.3 Samarbetet med IVA

Arbetsförmedlingens Arbetsgivarcenter i Stockholm är den koordinerande partnern i samarbetet mellan myndigheten och IVA. Arbetsgivarcenter jobbar dels med arbetsgivare i Stockholms län och nationellt, och ansvarar också för rikstäckande uppdrag som exempelvis Jobbsprånget.

Arbetsgivarcenter har upprättat en nationell avsiktsförklaring tillsammans med IVA som sträcker sig från 2016-08-18 till 2019-08-18.⁵ Den syftar till att etablera och utveckla samarbetet mellan parterna för att kunna föra samman de arbetsgivare som erbjuder praktikplatser genom Jobbsprånget med nyanlända arbetssökande som har relevant utbildning och bakgrund.

Arbetsgivarcenter och IVA har löpande kontakt, särskilt inför, under och direkt efter rekryteringsperioderna som infaller två gånger per år inför våren och hösten. Arbetsgivarcenter har också återkommande möten med IVA för att utvärdera samarbetet och identifiera förbättringsmöjligheter.

Arbetsförmedlingens del i samarbetet består i huvudsak av matchning av arbetssökande till insatsen, kontroll av kandidaterna som har sökt till praktikprogrammet, och administration av praktikbeslut. Arbetsgivarcenter utför kommunikationsinsatser riktade till arbetsförmedlare i hela landet, som i sin tur informerar nyanlända arbetssökande som har rätt utbildningsbakgrund om möjligheten att söka till Jobbsprånget. Arbetsförmedlingen har också marknadsfört insatsen direkt till arbetssökande vid tillfällen, exempelvis via sociala medier och via direkta korrespondensutskick till potentiella kandidater.

3.3.1 Exempel på samarbete: Rekrytering sommaren 2018

I maj 2018 beslutade Arbetsförmedlingen att prioritera om vilka arbetssökande som fick ta del av tidiga insatser. Arbetsförmedlingens nya prioritering utgick från att myndigheten fått ett minskat budgetanslag för 2018. Det minskade anslaget var en konsekvens av den bedömning om en fortsatt stark och växande arbetsmarknad som både regeringen och Arbetsförmedlingen gjorde. Den stora efterfrågan på arbetskraft innebar att både behovet och effekten av tidiga programinsatser för arbetssökande bedömdes vara mindre. Arbetsförmedlingen anpassade därför verksamheten till de ekonomiska förutsättningarna och beslutade att endast erbjuda tidiga insatser till deltagare inom etableringsprogrammet, jobb- och utvecklingsgarantin, jobbgarantin för ungdomar, samt för funktionsnedsatta och unga arbetssökande.

För Jobbsprånget innebar det att antalet potentiella kandidater till höstens praktikomgång minskade betydligt, i och med att nyanlända utanför grupperna ovan inte längre skulle erbjudas praktik. IVA hade dessutom under våren engagerat arbetsgivare och lyckats utöka antalet praktikplatser betydligt till höstens omgång.

⁵ Nationell avsiktsförklaring mellan Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien och Arbetsförmedlingen avseende initiativet Jobbsprånget

Under sommaren hade IVA och Arbetsförmedlingen regelbunden kontakt för att hitta sätt att lösa utmaningen att fylla praktikplatserna. Bland annat arbetades en ny intern kommunikationsinsats fram på Arbetsförmedlingen för att ytterligare sprida kunskap om insatsen bland arbetsförmedlare. Dessutom gjordes en gemensam plan mellan Arbetsförmedlingen och IVA för att veckovis stämma av under ansökningsperioden hur många som ansökt och hur många som var behöriga.

När det stod klart att inte tillräckligt med ansökningar från personer som hade rätt till praktik inkommit, beslutade IVA att förlänga ansökningsperioden med två veckor. Arbetsförmedlingen gjorde ett riktat korrespondensutskick till runt 4000 individer med relevant utbildning och uppmärksammade också den förlängda ansökningsperioden externt genom att publicera information på sociala medier.

Den näst sista dagen på den förlängda ansökningsperioden, den 30 augusti, släpptes ett pressmeddelande om att regeringen beslutat att höja anslagskrediter för aktivitetsstöd och arbetsmarknadspolitiska program för att öka flexibiliteten i användandet av myndighetens resurser.⁶ Det innebar att myndigheten kunde låna mer medel från nästa års anslag för att kunna använda resurser för tidiga insatser för att bland annat underlätta kompetensförsörjning inom bristyrken.

I och med de höjda anslagskrediterna kunde Arbetsförmedlingen åter öppna möjligheten för nyanlända utanför etableringen, jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för unga att få ta del av tidiga insatser såsom praktik genom Jobbsprånget. Det medförde att större delen av de som ansökt till Jobbsprånget nu var behöriga.

På grund av att ansökningsperioden förlängdes, och kodningen av behöriga kandidater därmed tog längre tid, skedde tillsättningen av praktikplatserna löpande under hela hösten. Alla praktikplatser har inte kunnat tillsättas. IVA uppger att förändringarna i målgruppen på så kort varsel i maj och sedan i september eventuellt kan ha skadat deras anseende hos arbetsgivarna och att arbetsgivarnas vilja att medverka i Jobbsprånget framöver kan påverkas.

4 Hur Arbetsförmedlingen avser att arbeta med Jobbsprånget framöver

Arbetsförmedlingen har för avsikt att fortsätta det väl fungerande samarbetet med IVA för att kunna matcha relevanta arbetssökande till Jobbsprånget. Arbetsgivarcenter i Stockholm kommer att fortsätta att vara den koordinerande partnern.

IVA och Arbetsförmedlingen planerar att förnya och förtydliga den nationella överenskommelsen innan den går ut 2019. Samtidigt planerar Arbetsförmedlingen och IVA att lägga upp kommunikationsplaner och strategier för att förekomma eventuella

⁶ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/08/utokad-kredit-till-arbetsformedlingen/>

ändringar i målgruppen som kan komma framöver, exempelvis utifrån budgetläget för myndigheten som kan påverka vilka grupper som prioriteras.

IVA har för avsikt att utöka antalet praktikplatser per år till 1 000 över de närmsta två eller tre åren. För att lyckas med det är de beroende av att nyanlända med relevant bakgrund söker till programmet och att Arbetsförmedlingen kan bevilja praktik för dem. IVA överväger att utöka praktikprogrammet till att omfatta fler akademiska områden än de fyra som är aktuella i dag—ingenjörer, ekonomer, arkitekter och naturvetare.

Det blev uppenbart under rekryteringen för Jobbsprånget sommaren 2018 att arbetsmarknaden och ändringar i Arbetsförmedlingens anslag kan medföra att insatser riktas till grupper som delvis eller helt skulle exkludera målgruppen nyanlända akademiker. Även ändringar i förvaltningsanslaget kan påverka hur Arbetsförmedlingen måste prioritera bland uppdrag.

Särskilt när det blir snabba förändringar kan det påverka arbetsgivarnas och de arbetssökandes förtroende både för Arbetsförmedlingen och för IVA. Det kan också påverka IVA:s möjlighet att fortsätta driva praktikprogrammet i samma utsträckning och försvåra för IVA att utöka programmet till att omfatta fler arbetsgivare och ett större antal praktikplatser.

En god arbetsmarknad ger generellt ökade möjligheter för arbetslösa att komma ut i arbete utan insatser såsom praktik. Samtidigt kan praktik vara en viktig insats för att nyanlända ska få en första fot in på arbetsmarknaden i ett yrke som motsvarar individens utbildning och arbetslivserfarenhet. IVA:s erfarenhet är att praktik också kan öka arbetsgivares kunskap och förståelse för den kompetens som finns hos målgruppen och därmed deras vilja att anställa nyanlända akademiker. Insatser såsom Jobbsprånget kan alltså bidra till att förbättra matchningen på arbetsmarknaden, oavsett konjunktur.